

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se na vračajo, npla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Popravljen ministerstvo.

Ustavni poslanci in liberalci so lastno svoje ministre, t. j. močeve, ki so bili sami ustavoverci in liberalci, tedaj njihova kri in kosti, tako dolgo zbadali in napadali, da so odstopili. Čeravno so ministri liberalcem vse storili, kar so ti hteli, ter jim vselej verno služili, le en sam krat ne — bilo je to enkrat nevhvaležnim liberalcem vendar dosti, da so ministrom nagajali. To en sam krat bilo pa je takrat, ko se od cesarja in ministra Andrassyja sklenenemu zasedenju Bosne in Hercegovine niso tako ustavljali, kakor drugi nemški in madžarski Turki. Vednega pikanja se je knez Adolf Auersperg tako navolil, da je po blizu 7-letnem poslovanju odložil ministrovanje. Jednako so storili njegovi tovarši; vsi so se ministrovanju odpovedali. Cesar so odpoved sprejeli uže lani meseca novembra ter ministrom ukazali ostati v službah, dokler se ne bode našlo novih ministrov. No, iskalo se je celo četr leta pa še jih le ni bilo dosti najti. Prvi je minister Depretis šel iskat. Bilo je zastoj. Potem je grof Taaffe povrdjal pa tudi ni našel tovaršev, naposled so staro ministerstvo toliko popravili, da bo vsaj držalo do novih volitev za državni zbor, ki bodo bižčas meseca avgusta ali septembra, če ne prej!

Novo ministerstvo tedaj prav za prav ni novo — ampak staro, toda popravljen. Odbila se mu je glava in ena roka ter nadomestila z drugo, t. j. prejšnji predsednik knez Auersperg in minister Unger sta odstopila. Njuno mesto je se pa le deloma dopolnilo. Kajti stari minister Stremajer je ostal pa ob enem dobil nalog voditi ministerska zborovanja; pravi predsednik pa Stremajer ni postal in torej tudi plače 26.000 fl. ne dobi. Mesto ministra Ungerja ostalo je celó izprazneno, namesto uže lani odstopivšega ministra barona Lasserja pa je grof Taaffe prevzel ministerstvo znotranjih zadev; ta bo tedaj tudi volitve razpisal in vodil, če se ne bo moral zopet novemu ministru umakniti. Sicer pa se odstopivšim ministrom ni zgodilo nič zalega. Knez Auersperg je dobil predsedništvo

pri najvišjem računarskem uradu s plačo 20.000 gld. ministra Lasser in Unger imata vsak 4000 fl. penziona na leto in veliki križec sv. Leopolda!

Kaj imamo od popravljenega ministersva Stremajer Taffejevega pričakovati? Nič posebnega! Gospodje so razun enega sami dosedanji ministri. Ostalo bo torej vse pri starem. Ministri in državni zbor bodo še enkrat po svojem ustavoverskem in liberalnem načinu razgovarjali se o proračunu za l. 1879. potem skušali pošteno storiti svojo politično smrt s dostojnim pogrebom. Kajti slabo gospodarstvo, oderuštvu, siromaščina, vsestranske zmešnjave, nezadovoljnost in sila, pouzročena od ustavovernih liberalnih poslancev, je povsod tolika, da morajo pri volitvah propasti, ako volilci le nekoliko spregledajo in storijo svojo dolžnost! In potem se more misliti, kako in kaj je treba storiti, da bo zopet — boljše! Uresničuje pa se zvesto, kar je „Slov. Gosp.“ uže lani pravil, namreč: Bosna in Hercegovina bodete ustavovercem vrat zavile in Avstrijo rešile predragega in predolgega gospodstva nemških ustavakov! In to je veliko vredno, več, kakor vsi milijoni, ki smo jih v turške vojke potrošili!

Papeževo pismo proti socialistom.

IV. Poslednjič katoliška Cerkev, oprta na zapovedi natorne in božje postave, prečudno skrbi za očetni in domači mir tudi z nauki, ki jih tudi in oči oziroma na pravico lastine in na deljenje premoženja, ki je pripravljeno za potrebnosti in korist življenja. Socialisti namreč imajo pravico lastine za človeško iznajdbo, nasprotno naravnej človeške enakosti, in dihtijo po občinstvu posestev; menijo, da naj se ubožnost ne prenaša z dobro voljo, in da se sme brez kazni segati v posesti in pravice bolj premožnih. Cerkev pa veliko modrejše in koristnejše tudi v posestvu premoženja priznava neenakost med ljudmi, ki so že po telesnih močeh in delavnosti duha natorno različni; ona hoče, da pravica lastine in posestva, ki iz nature same izvira, bodi za vse nedotakljiva

in neželjiva. Vé namreč, da Bog, začetnik in zavetnik vsake pravice, je prepovedal tatvino in rop takó, da tudi poželeti tujega blaga ni dopuščeno, in da tatovi in roparji so ravno tako, kakor prešestniki in malikovavci, izločeni iz nebeskega kraljestva.

Zato pa Cerkev ubogih ne pozabi, in kot usmiljena mati ne opusti skrbeti za njih potrebe. Veliko več jih z materno ljubeznijo jemlje v svoje varstvo, in dobro vedoč, da predstavljajo osebo Kristusovo, ki kakor sebi storjeno sprejme dobroto, ki se stori tudi poslednjemu njegovih ubogih, jih ima v velikej časti in jih z vso mogočo pomočjo podpira. Prizadeva si Cerkev z vso skrbljivostjo, da bi se po vseh delih sveta povzdignile hiše in sprejmišča za zbiranje, vzdrževanje in oskrbovanje ubogih; in ta pribežališča jemlje pod svoje varstvo. Bogatine pa zavezuje z najostrejšo zapovedjo, da naj dajejo od svoje obilnosti ubogim, preti in zatrjuje jim božjo sodbo, po kateri bodo kaznovani z večnim trpljenjem, ako revežem ne bodo pomoči skazovali. Poslednjič Cerkev srca ubogim prečudno poživlja in tolaži, ko jim pred oči stavi ali zgled Kristusov, kateri je bil bogat, pa se je ubožnega storil za nas; ali da jim ponavlja Njegove besede, s katerimi uboge blagruje in jim zapoveduje, da naj se povzdigujejo k upanju, da pridejo na prve sedeže v večnem zveličanju. Kdo ne vidi, da je to najlepša pot za poravnanje prestarega razpora med ubogimi in bogatimi? Kakor je namreč že iz reči same razvidno in očitno, ako se ta pot poravnave izloči ali prestopi, mora neogibno eno izmed dvoje nastopiti: ali da se največji del človeštva mora zopet pogrezniti v najostudnišo sužnost, ki je bila dolgo časa v navadi pri nevérniki, ali pa mora človeško družbinstvo ostati izpostavljeno neprenehljivim prekucijam ter boče pretresano od ropov in tatinstev, kakor se je v našo žalost godilo novejšje čase. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Tudi zemlja ima svoje bolezni.

M. I. Rastlina se ne more iz mesta ganiti, na katerem je vzrastla. Zato pa je tudi njena veselejša ali slabejša rast odvisna večidel od onega mesta, na katerem stoji. Zemlja je rastlini stanovišče in hranilna zakladnica. Če je stanovanje nezdravo in če zakladnica nima toliko hrane v sebi, da rastlino zadostno preredi, mora rastlina bolehati, klaverno rasti, in le pičle pridelke vrže. Da se toraj rastlini pomore, da se ugodno razvije in spravi do tje, da v danih razmerah največi pridelek vrže, je dobro in važno, da bolezni zemlje spoznamo in potrebne pomočke zoper te bolezni rabimo. Najpoglavitejše bolezni zemlje pa so tele:

1. Prevelika moča. Kar se pri nas na polju seje in obdeluje rastlin, vse so take, ki le bolj v suhi zemlji storé. Moče, ki na mestu leto

in dan stoji, take moče korenine naših pridelovanih rastlin ne prenašajo. V močvirnatih zemlji te rastline brž zgnijejo. Nasproti pa močvirnate rastline v močvirju krepko rastejo, ker si hrano tanko ali redko razmočeno, iz vode jemljó, s čiasom slabostno rastoče pridelovane rastline preženó, kakor to na mokrotnih travnikih in na močvirnatih mestih na polju lahko vidimo. Stoječa moča v spodnjih delih zemljišča brani koreninam v njo vdirati, jim toraj stanovišče tesni in hranilne zakladnice manjša. — Pomoček proti ti bolezni je: drenaža in rahljanje spodnjih plasti zemljišča. 2. Prepičla prememba zraka. Dobrodejno prhnenje prstenih snovi, ki se iz živalskega gnoja in rastlinskih ostankov nareja, se spremeni, če prepičlo zraka pristopi, v škodljivo gnjilobo. Rastlinske korenine se le malo širijo, in ker se jih plesnoba loti, poginejo. Tam kder je premalo zraka tudi mineralne snovi, ktere rastlinam v hrano služijo, ne morejo razpadati in se razkrojovati. Ako se spodnjim plastem prsti zraka dovodi, to toliko izda, kolikor močna pognojitev. Tudi ob času močne in dolge suše, rastline na takem zemljišču manj trpé. — Pomočki so tudi tukaj drenaža, rahljanje globokejših plasti zemljišča, da zemlja zavreje in godna postane. 3. Železni okisljenec in skisana prst. Obe ti dve snovi se v vsaki zemlji naredite, ktera ima preveč mokrote pa premalo zraka, najrajše v spodnjih plasteh zemljišča. One ostrpíte tako rekoč hrano rastlinam pridelovanim, ktere potem take rastline izpodjedó, ki take snovi prenašajo, kakor se to pri močvirnatih rastlinah in kisli travi in plevelu godi. — Pomočki zoper to bolezen so: zrak, kateri raztopljivi modri železni okisljenec v neraztopljivo in toraj neškodljivo modro železno kislino spremeni, drenaža, globokoko rahljanje zemlje, apno in opok, ki kisló prst vzboljša in milejšo napravi.

4. Pretrda in preveč gosta prst. Nasledki te slabe lastnosti zemlje so ti, da imajo korenine rastlin premalo prostora, da se morejo v zemljo razvijati in razširjati. Tako dobiva rastlina prepičlo hrane, se ne more razraščati in potrebna mera zraka ne more do nje. — Pomočki so globoko rahljanje zemlje, prekapanje z motiko in krampom, navažanje apna, opoka, peska, prsti, šotine prsti in posejatev takih rastlin, ki globoko korenine poganjajo.

(Dalje prih.)

Kako mora mali posestnik ravnati, ako si hoče s pridom žrebeta vzrejati.

M. II. Posebno ob času spomladanske posevke, ko je kobila cel dopoldan in zopet cel popoldan na polju pri delu, je kaj dobro in prilično, ako se da žrebe s kako postransko hrano v blevu pomiriti. Posebno pozornost in skrb se mora pa žrebetom takrat obračati, ko pride čas, da se odstavijo. Pogrešanje maternega mleka in samovanje